

громадський захисник прав

**Братіслава
2010**

Хто є громадським захисником прав?

Громадський захисник прав людини – це незалежний конституційний орган Словацької Республіки, статус і діяльність якого регулюються Конституцією Словацької Республіки та законом № 564/2001 про громадського захисника прав в редакції наступних нормативно-правових актів.

Історично першим захисником громадських прав в Словацькій Республіці є доцент юрист Павел Кандрач, к.н.

Діяльність захисника громадських прав

Відповідно до ст. 151а пункт 1 Конституції Словацької Республіки “громадський захисник прав – це незалежний орган Словацької Республіки, який в межах та способом, передбаченим законом, захищає права і свободи фізичних та юридичних осіб у провадженні перед громадськими органами та іншими органами громадського врядування, якщо їх дії, прийняті рішення або їх бездіяльність суперечать нормам правопорядку. У визначених законом випадках громадський захисник прав може брати участь у процедурі, пов’язаній із домаганням відповідальності від осіб, що працюють в органах громадського врядування, якщо такі особи порушили основне право або свободу фізичних та юридичних осіб. Усі органи громадського врядування надаватимуть необхідну взаємодію громадському захиснику прав”.

Масштаби та спосіб, яким громадський захисник прав, як незалежний орган, бере участь у процесі охорони прав та свобод фізичних та юридичних осіб, а також подробиці щодо обрання та відкликання громадського захисника прав, його діяльності, умов виконання ним функцій, методи здійснення юридичної охорони та реалізація прав фізичних та юридичних осіб регламентується законом про громадського захисника прав.

До громадського захисника прав може звернутись **кожен**, хто вважає, що в процесі дій, прийнятті рішень або в процесі бездіяльності органів громадського врядування мало місце порушення основних прав та свобод, що суперечить принципам правопорядку або принципам демократичної та правової держави.

Основні права та свободи, у захисті яких громадський захисник прав бере участь, містяться у другій главі Конституції Словацької Республіки, а також у міжнародних документах.

Діяльність громадського захисника прав, стосується органів громадської справи, котрими, головним чином, являються:

- **органи державної справи**, наприклад:
 - міністерства та інші останні центральні органи державної справи,
 - органи місцевої державної справи – районні та крайові уряди, kataстральні уряди,
 - суди тільки у випадку органів управління та розпорядчих органів судів та причин, що передбачають накладення на суддів дисциплінарних стягнень

- органи територіального самоврядування (самоуправління), наприклад:
 - селищне, сільське самоврядування/міське самоврядування, староста/голова,
 - самоврядування вищого територіального цілого, голова вищого територіального цілого,
- юридичні та фізичні особи, котрі у відповідності з спеціальним, надзвичайним законом приймають рішення відносно прав та обов'язків фізичних осіб та юридичних осіб в області громадської справи, , або до прав фізичних та юридичних осіб у сфері громадського врядування, або втручаються, наприклад:

Соціальне страхове товариство, Загальне страхове товариство охорони здоров'я, Спільне товариство охорони здоров'я.

Діяльність громадського захисника прав, не стосується Народної ради Словацької Республіки, Президента Словацької Республіки, Правительства Словацької Республіки, Найвищого контрольного уряду Словацької Республіки, Конституційного суду Словацької Республіки, розвідувальної служби, прав слідчих Поліцейської справи щодо ухвалення та прийняття рішень, прокуратури, судів (за винятком органів управління та розпорядчих органів судів та причин, що передбачають накладення на суддів дисциплінарних стягнень), річі оперативного та мобілізаційного характеру.

Правомочності та компетенції громадського захисника прав

Громадський захисник прав, може:

- вступати до об'єктів громадської справи (органи громадської справи не мають право заборонити громадському захиснику прав, до своїх просторів, в тому числі організаційних частин),
- вимагати від органів громадської справи, щоб йому дали потрібні справи, документи, а також подали висвітлення відносно річі, котрих почин стосується (на прохання громадського захисника прав, органи громадської справи повинні дати йому зажадані інформації та пояснення чи висвітлення, подати йому письмову точку зору відносно дійсних а також правових (юридичних) питань, одночасно вони повинні дозволити йому ознайомитися зі справою, абож позичити йому справу, винятком можуть бути інформації та висвітлення, котрі творять державою визнану абож накладену повинність мовчання, коли працівник органу громадської справи є правомочний відмовитися їх дати),
- давати питання працівникам органу громадської справи (громадський захисник прав, може давати питання працівникам органів, котрих це стосується,

а то як особисто, так і посередництвом телефонного чи електронічного контакту),

- говорити з особами, котрі були затримані чи ув'язнені у місцях, де виконується ув'язнення, покарання відняття волі, покарання військовообов'язаних, охоронне лікування, охоронне виховування, стаціонарне лікування (в лікувальній установі) або ж виховування в установі чи в камері поліцейського забезпечення (ані письмовий почин особи котра є позбавлена особистої свободи, або ж особи, особиста свобода котрої є обмежена, а котрий є адресований громадському захиснику прав, не підлягає урядовому контролю),
- бути присутнім на усному обговоренні та класти питання учасникам судочинства чи провадження справи в суді та особам, котрі беруть участь на обговоренні питань (громадський захисник прав, може використати вищевведені права, але сам не є учасником судочинства чи провадження справи в суді, а то значить йому не належать деякі права, напр. подання судового перегляду, доручення рішень а под.).

Органи громадського врядування зобов'язані на вимогу громадського захисника прав надати необхідну інформацію та роз'яснення, а також надати можливість при вивченні справи або негайно передати справу у його розпорядження. З метою виконання решти обов'язків законом передбачається двадцятиденний термін.

Якщо орган громадського врядування не задовольнить прохання громадського захисника прав, громадський захисник прав повідомить про це його вищестоящому органу; у випадку відсутності такого органу – Уряду Словацької Республіки. Вищестоящий орган громадського врядування, у разі його відсутності – Уряд Словацької Республіки – зобов'язані протягом двадцяти днів з дня отримання відповіді повідомити громадському захиснику прав про прийняті ними заходи.

Якщо громадський захисник прав вважає прийняті заходи недостатніми, негайно повідомить про це Національній Раді або уповноваженому нею органу.

Громадський захисник прав може подати на розгляд Конституційного суду Словацької Республіки пропозицію на порушення провадження стосовно питань відповідності юридичних норм, згідно зі ст. 125 пункт 1 Конституції Словацької Республіки у випадку, якщо їх подальше застосування може заподіяти загрозу основним правам та свободам або людським правам та основним свободам, що впливають із міжнародного договору, ратифікованого Словацькою Республікою та проголошеною визначеним законом способом.

Громадський захисник прав, не може втручатися до прийняття рішень судами, не є учасником судочинства чи ведіння справи в суді, не може подавати пропозиції відносно проведення справи в суді, йому не доручуються рішення, він не має право подавати подання щодо судового перегляду.

Громадський захисник прав, не є правомочний рішити спори відносно взаємин між фізичними особами.

Громадський захисник прав не є правомочний втручатися до діяльності судів відносно винесення постанов чи прийняття ними рішень.

Процедура подання пропозиції

До громадського захисника прав може звернутись кожен:

- **письмово (поштою, факсимільно, електронною поштою шляхом заповнення електронного формуляру)**
 - на адресу: **Канцелярія громадського захисника прав**
вул. Неведзова, 5
Поштовий ящик 1
820 04 Братислава 24
 - факс: +421/2/48 28 72 03
 - e-mail: sekretariat@vop.gov.sk
office@vop.gov.sk
- **особисто**, про що буде складено протокол:
 - **в штаб-квартирі Канцелярії громадського захисника прав**, розміщеного по вул. Неведзовій, 5 у Братиславі – район Ружінов, в робочі дні від 8.00 год. до 16.00 год., без попередньої реєстрації;
 - у прийомні дні **в регіонах Словаччини**. Для прийому в регіонах необхідно домовитись заздалегідь по контактних телефонах.

Реквізити, які повинно містити подання

Із подання повинно чітко випливати:

- **якого питання воно стосується;**
- **проти якого органу громадського врядування спрямовано;**
- **чого заявник добивається.**

В інтересах прискорення розгляду подання рекомендуємо додати до нього **копії усіх документів**, які є у розпорядженні заявника та які засвідчують наведені ним факти. Якщо подання не стосується особи, яка його подає, до документів слід додати також **письмову згоду** від особи, якої це подання стосується, або **письмове уповноваження** по цій справі.

Якщо заявник у своєму поданні, адресованому громадському захиснику прав не вкаже свого імені, прізвища та адреси (юридична особа – свою назву та адресу), подання вважатиметься **анонімним**; таке подання громадський захисник прав не зобов'язаний розглядати. Заявник може звернутись з проханням до громадського захисника прав з проханням зберігати конфіденційність по відношенні до його особи. У такому випадку в процесі розгляду подання за основу береться копія поданого подання, де не вказуються особисті дані. Якщо заявник звернувся з проханням не розголошувати його особисті дані, однак характер подання вимагає його розгляду виключно із вказанням окремих особистих даних, громадський захисник прав повинен негайно інформувати про це заявника.

При цьому слід звернути увагу заявника на те, що розгляд його подання стане можливим тільки у випадку надання ним у встановлений термін згоди на використання його необхідних особистих даних.

Основні права та свободи упорядковані в другій частині конституції Словацької Республіки

Основні права та свободи забезпечуються на території Словацької Республіки всім без огляду на стать, расу, колір шкіри(обличчя), мову, віросповідання та релігію, політичний чи інший погляд, національне(народне) абож соціальне походження, належність до народності абож етнічної групи, майно, рід абож інше положення. З цих причин не є можна нікого пошкоджувати, звигіднювати абож зневигіднювати. Іноземці(чужинці) користуюється в Словацькій Республіці основними людськими правами та свободами, забезпеченими цією конституцією, але якщо вони не признані безумовно та категорично лише громадянам.

До основних прав та свобод, котрі упорядковує Конституція Словацької Республіки, належать:

1. Основні людські права та свободи (ст. 14-25)

Придатність кожного на право, право на життя, недоторканість особи та її приватного особистого життя, заборона мучення, жорстоке, нелюдське чи зневажуче поведження абож покарання, особиста свобода, заборона примусових робіт абож служб, право на додержання людської достоїнності, особистої честі, доброї репутації та на охорону імені, на охорону перед незаконним втручанням до родинного та приватного, особистого життя, охорона перед незаконним згромадженням, опубліковуванням абож інше зловживання даних про свою особу, право володіти майном, недоторканість житла, листова таємниця, таємниця доставляних (засиланих) справ, інших письмових паперів, охорона особистих даних, свобода переміщення та перебування, заборона депортації свого власного громадянина, свобода мислення, совісті, релігійного віросповідання та віри, право змінити релігійне віросповідання та віру, публічно виражати та проявляти свої погляди та думки, релігійне віросповідання, віру, брати участь на обрядах, навчання віросповідання, організація церкви, **військова повинність, військова служба** – ніхто не може бути примушений до виконання військової служби, якщо то є всупереч його совісті абож релігійному віросповіданню.

2. Політичні права (ст. 26 – 32)

Свобода прояву (свобода слова) та право на інформацію, право виражати свої погляди, видання преси, **заборона цензури, повинність органів громадської влади інформувати про свою діяльність, петичне право** – право звертатися на державні органи та органи територіального самоуправління з заявами, пропозиціями та скаргами, заборона закликання на порушення основних прав та свобод, заборона втручатися петицією до незалежності суду, **право спокійно згромаджуватися**, згромадження не може бути обумовлене дозвілом органу громадської справи, **право на вільне згромадження** в союзи, спілки, товариства, асоціації та об'єднання, закладати політичні партії та рухи, **право громадян брати участь в виконанні діл громадських чи публичних** прямо абож посередництвом своїх заступників (виборче право), **право громадян поставитися та учинити опір** проти кожному, хто б усував демократичний порядок основних людських прав та свобод зазначених в Конституції

Словацької Республіки за умов, що діяльність конституційних органів та дійове, ефективне використання законних засобів є унеможливлене.

3. Права національних меншості та етнічних груп (ст. 33 - 34)

Громадяни котрі творять в Словацькій Республіці національні меншості абож етнічні групи мають право:

- **на усесторонній розвиток**, особливо розвивати власну культуру, розширювати та приймати інформації в материнській (рідній) мові, згромаджуватися в національних товариствах, закладати та зберігати освітні та культурні установи;
- право на **освіту в метеринській (рідній) мові**;
- **уживати їх мову під час адміністративного (урядового) спілкування**;
- брати участь на рішенні діл, котрі стосуються **національних меншості абож етнічних груп**.

Належність до якої завгодно національної меншості абож етнічної групи не може бути нікому на шкоду !

Але виконанням тут введених прав не може дійти до загроження небезпеки суверенітету та територіальної цілісності Словацької Республіки та дискримінації її решти населення.

4. Господарські, соціальні та культурні права (ст. 35 – 43)

Право на вільний та свобідний вибір професії, підготування на неї, право займатися підприємництвом, виконувати іншу прибуткову діяльність, право громадян на працю та належне матеріальне забезпечення тих громадян, котрі це право, не з власної вини, не можуть виконувати, право на справедливі та задовільні умови праці, наприклад право на винагороду за виконану працю, охорону перед свавільним пропущення та звільнення з роботи та дискримінацією, право на відпочинок після праці, відпустку, колективні переговори та домови, охорона безпеки та здоров'я під час праці, право вільно згромаджуватися з іншими для охорони своїх господарських та соціальних інтересів (закладання та діяльність профспілкових організацій), право на страйк, право на підвищену охорону під час праці та особисті умови праці (жінки, неповнолітні, тілесно постигнуті особи), право на належне матеріальне забезпечення в старості, у випадку неспроможності працювати (непрацездатності) та втраті годувальника, допомога в матеріальній нужді, право на охорону здоров'я, безплатне лікарське піклування на основі страхування здоров'я, право на лікарські приладдя у відповідності з законом установленими та визначеними умовами, охорона подружжя, охорона права батьків, родини, особлива старосливість за вагітними жінками, батьківське виховання та піклування, право на освіту, свобода наукового дослідження та мистецтва.

5. Право на охорону життєвого середовища та культурну спадщину (ст.44 -45)

Право на сприятливе життєве середовище, право на вчасні та повні інформації про стан життєвого середовища та про причини та наслідки цього стану.

6. Право на судову та іншу правову охорону (ст. 46 – 50)

До складу прав на судову та іншу правову охорону належать наприклад: право **домагатися свого права** на незалежному та безсторонньому суді у відповідності з порядком установленим законом, **право звернутися в суд відносно перегляду рішення органу громадської справи, право на відшкодування шкоди** спричиненої незаконним рішенням суду, іншого державного органу або ж органу громадської справи, або ж неправильними урядовими діями, право **відмовитися давати показання**, якщо б цими показаннями ви спричинили небезпечність кримінального переслідування себе самого або ж близької Вам особи, **право на юридичну допомогу в діях відносно судочинства** (провадження справи в суді), відносно інших державних органів або ж органів громадської справи від початку судочинства за умов установлених законом, **право на перекладача, невід’ємність законному судді, право на публічне обговорення діла без зайвих зволікань**, право **висловлюватися відносно усим здійснюваним доказуванням**, право на те, щоб той, проти кому ведеться кримінальне судочинство (діло), **вважався за невинного, поки суд не висловить законним засуджувальним вироком його вину**, право обвинуваченого, щоб йому був наданий час та можливість для підготування захисту, а щож міг захищатися сам або ж посередництвом захисника (**право на захист**), **право обвинуваченого відмовитися давати показання**.

7. Право на захисток(азил) іноземцям, котрі були переслідувані за провадження політичних прав та свобод. Азил є можна відмовити тому, хто діяв всупереч з основними людськими правами та свободами.

Найчастіші питання та відповіді

1. Що означає те, що громадський захисник прав охороняє тільки «основні права та свободи» та яким нормативно-правовим актом це врегульовано?

Основні права та свободи – це особлива категорія надзвичайно важливих суб’єктивних прав. Для них характерне, що йдеться про права, які вважаються невід’ємними, такими, що не втрачають строк давності та не зникають. Нікого неможливо цих прав позбавити (наприклад, законом) та ніхто не може позбавитись їх самовільно (наприклад, відмовитись від них). Мова йде про права, які не виникають для окремої людини в результаті їх включення до правопорядку певної держави, але навпаки, **впливають для окремої людини безпосередньо з її положення**. Основні права та свободи врегульовує друга глава Конституції Словацької Республіки та міжнародні угоди та договори (наприклад, Договір про права дитини, Загальна декларація прав людини тощо).

2. Що таке «органи громадського врядування»?

Під органами громадського врядування слід розуміти:

- **органи державного управління** (наприклад, Міністерства, центральні органи державного управління, окружні адміністрації, крайові адміністрації...);
- **органи місцевого самоврядування** (наприклад, староста, мер, голова вищої територіальної одиниці, адміністрація населеного пункту...);
- фізичні та юридичні особи, які на підставі окремого закону приймають рішення про права та обов’язки у сфері громадського врядування, або втручаються у права та обов’язки фізичних та юридичних осіб у сфері

громадського врядування ішим способом (наприклад, Соціальна страхова компанія, медичні страхові компанії).

3. Якого змісту повинно бути подання, подане на адресу громадського захисника прав?

Із подання повинно чітко випливати, **якого питання воно торкається, проти якого органу** громадського врядування спрямоване та **чого заявник добивається**. В інтересах прискорення розгляду подання рекомендуємо додати до нього **копії усіх документів**, які є у розпорядженні заявника та які засвідчують наведені ним факти. Якщо подання не стосується особи, яка його подає, до документів слід додати також **письмову згоду** від особи, якої це подання стосується, або **письмове уповноваження** по цій справі.

4. Чи мусимо в почині вводити своє ім'я та прізвище ?

Для регулярного оформлення та рішення справи є бажане, щоб заявник почину вводив свої особисті дані. З метою належного вирішення питання рекомендуємо заявнику у своєму поданні вказати його особисті дані. Подання, у якому заявник не вкаже свого імені, прізвища та адреси (юридична особа – свою назву та адресу) вважатиметься **анонімним**; таке подання громадський захисник прав не зобов'язаний розглядати. Якщо заявник почину боїться опублікування своєї тотожності, може зажадати(попросити) громадського захисника прав про її утаєння. У такому випадку, під час оформлення почину діє лише на основі опису почину, в котрому не вводяться особисті дані. Якщо заявник зажадав про утаєння своєї тотожності, але характер почину не дає можливість його рішення без введення якихсь з особистих даних, громадський захисник прав невідкладно сповістить про те заявника почину, а одночасно його попередить, що в рішенні буде продовжувати лише у випадку надання письмового схвалення (дозвілу) заявника з введенням потрібних даних. Анонімні почини, а то значить почини у котрих заявник не введе своє ім'я, прізвище та адресу (юридична особа назву та місцеперебування), громадський захисник прав не є повинний рішити.

5. Чи буде громадський захисник прав рішити і почин, котрий не містить в собі усі призначені реквізити ?

Якщо почин не містить потрібні дані, або ж з пред'явлених даних неможливо точно виявити, котрої річі то стосується, тоді громадський захисник прав невідкладно визнає заявника почину, щоб той доповнив ці дані. У випадку, якщо заявник не доповнить свого подання необхідними даними у встановленому терміні, тобто протягом семи днів, його розгляд буде громадським захисником прав відкладено. Громадський захисник прав письмово оповістить заявника почину про ці наслідки.

6. Чи можливо надсилати подання електронною поштою?

Подання на ім'я громадського захисника прав можливо подавати у письмовій формі, усній у вигляді протоколу, по телеграфу, телефаксу або електронною поштою.

7. Чи було опубліковано будь-який зразок або формуляр для подання заяви на ім'я громадського захисника прав?

Інформацію щодо подробиць процедури подання заяви на ім'я громадського захисника прав Канцелярія громадського захисника поміщує у своїх інформаційних матеріалах, доступних для громадськості у приміщенні канцелярії в Братиславі, розташованій по вул. Неведзовій, 5 та на порталі Інтернету: www.vop.gov.sk, на якій опубліковані також

і формуляри для подання заяви, які можливо заповнити і надіслати безпосередньо електронною поштою на адресу громадського захисника прав. Інформаційний матеріал та формуляри для подання заяви опубліковані також на мовах національних меншин, що проживають на території Словаччини, по відношенні до яких були ратифіковані положення Договору № 588/2001 Європейської Хартії регіональних мов або мов національних меншин, зокрема на болгарській, чеській, хорватській, угорській, німецькій, польській, циганській, русинській та українській мовах. Крім матеріалів на зазначених мовах, інформація про діяльність громадського захисника прав доступна також і на англійській, французькій, іспанській, російській та арабській мовах.

8. Чи можемо в контакті з громадським захисником прав уживати свою материнську (рідну) мову ?

Закон про громадського захисника прав дає можливість фізичним особам у відносинах (контакті) з захисником громадських прав уживати свою материнську(рідну) мову. Витрати на перекладача бере на себе держава.

9. Чи існує можливість відкликання подання таким чином, як це можливо у випадку подання скарги?

Так. Жодних перешкод на шляху зазначеної процедури немає. Заявник може так поступати до моменту вирішення питання з боку громадського захисника прав. В такому випадку розгляд подання громадським захисником прав, враховуючи визначені законом способи розгляду питання, із відкладенням подання вважатиметься завершеним.

10. Чи можливо в процесі провадження, що ведеться громадським захисником прав, уповноважити іншу особу захищати свої інтереси?

Так. В інтересах збереження принципу охорони особистих даних це необхідно зробити вже при поданні заяви у формі письмового або усного повідомлення. При цьому не обов'язково подавати нотаріально засвідчену довіреність, оскільки до громадського захисника прав може звернутись кожна людина, на думку якої, в результаті прийнятого рішення органів громадського врядування або їх бездіяльності мало місце порушення основних прав та свобод.

11. Як швидко буде мій почин вирішений, якщо я звернусь з ним на громадський захисник прав ? Має відносно цього громадський захисник прав установлені терміни ?

З закону про громадського захисника прав для громадського захисника прав не впливає повинність, щодо термінів рішення починів. Почини оформляються та рішення у відповідності з чергою, як були доставлені. Швидкість рішення залежить від їх кількості та важливості. Термін розгляду справи залежить від її обсягу та ступеня складності справи.

12. Чи громадськи захисник прав є повинний інформувати про хід дій відносно рішення почину ? Чи дістану від громадського захисника прав якусь письмову відповідь ?

Безпосередньо після доставлення почину Канцелярії громадського захисника прав, заявнику почину засилається сповіщення про доручення почину, змістом котрого є номер приділений ділу на випадок подальшої комунікації з заявником, абож можливих доповнень почину. Якщо почин задовольняє усі законні реквізити та передумови, щодо його оформлення та рішення громадським захисником прав, громадськи захисник прав

сповістить заявнику почину, що почин він прийняв для подальшого рішення. Під час вивчення, перевірки та дослідження почину громадський захисник прав особисто не оповіщує заявника. Громадський захисник прав завжди оповістить заявника в письмовій формі про вислідки та висновок перевірки та дослідження почину.

13. Чи може громадський захисник прав надавати фізичним або юридичним особам роз'яснення по загальнообов'язкових нормативно-правових актах, їх конкретних положеннях?

До повноважень громадського захисника прав не входить надання фізичним та юридичним особам загальноприйнятих юридичних позицій або роз'яснення по загальноприйнятих нормативно-правових актах.

14. Чи громадський захисник прав має право розвивати ініціативу щодо зміни правового наказу (розпорядження, постанови) ?

Громадський захисник прав не має права ініціативи у сфері законодавчої політики. У відповідності з законом про громадського захисника прав, якщо під час рішення почину громадський захисник прав виявить дійсності, котрі свідчать тому, що закон, інше загальне обов'язкове юридичне розпорядження або внутрішні розпорядження видане органом громадської справи порушують основні права та свободи фізичних та юридичних осіб, може подати почин на його зміну або зрушення відповідному органу.

15. Чи я можу звернутися на громадського захисника прав з своїм почином, якщо від порушення моїх основних прав та свобод минуло більше ніж десять років ? Є громадський захисник прав повинний такийто почин прийняти задля рішення ?

У відповідності з законом № 564/2001 Зб. з. про громадського захисника прав, громадський захисник прав може почин відкласти, якщо від заходу або події, котрих почин стосується на день доставки почину минув час довший ніж три роки.

16. Чи рішення діла громадським захисником прав є спеціально за оплату?

Ні. Діяльність громадського захисника прав є для заявників почину безплатна.

17. Чи є можливе подати апеляцію проти рішенням громадського захисника прав? Наприклад Європейському омбудсманові ?

Громадський захисник прав не має компетенції щодо прийняття рішень. Після вивчення та перевірки почину він лише оповістить заявника почину про спосіб, яким він почин вирішив. Громадський захисник прав не має вищестоящий орган на котрий би заявник почину міг звернутися, у випадку неспокійності з способом, яким громадський захисник прав рішив його почин.

Ані Європейський омбудсман не є компетентний перевіряти та переглядати попередні рішення регіональних омбудсманів. Його діяльність стосується виключно розслідування скарг, котрі торкаються неправильного провадження діл та установ та органів Європейської унії.

18. Чи є необхідно перед поданням скарги в Європейський суд щодо людських прав у Штразбурзі звернутися на громадського захисника прав ?

Ні. Європейський суд щодо людських прав у Штразбурзі не вимагає, щоб в рамках можливості використання внутрішніх засобів виправлення недоліків щодо даного діла заявник звернувся і на громадського захисника прав. Інститут омбудсмана Суд в своїй юдикатурі, з оглядом на відсутність компетенцій щодо права прийняття рішень, не вважає за ефективний, діючий засіб виправлення недоліків у відповідності з статтею 13 Договору про охорону людських прав та основних свобод.

19. Чи може громадський захисник прав переглядати порушене кримінальне переслідування, розглядом якого займається орган Корпусу Поліції?

Громадський захисник прав, крім іншого, не може втручатись до процедури прийняття компетентних рішень з боку слідчих органів Корпусу поліції, прокуратури та судів, за винятком органів управління та розпорядження діяльністю судів та причин, що ведуть до накладення дисциплінарних стягнень на суддів.

20. Відповідний орган відмовив у моєму проханні вписати нерухомість до проекту Реєстру оновленого обліку земельних ділянок (ROEP). З цього приводу я подав оскарження, однак прийняте по ній рішення не було на мою користь. Чи можу я звернутись до громадського захисника прав з проханням вирішити дану справу?

Зазначену проблематику врегульовує закон № 180/1985 про окремі заходи щодо впорядкування власності на земельні ділянки в редакції наступних постанов. Відповідно до положень цього закону, рішення стосовно скарги може розглянути суд. Громадський захисник прав не уповноважений приймати рішення, не має права втручатися до діяльності судів та впливати на прийняті ними рішення, не має права також подавати пропозиції або оскарження від імені учасників провадження. Такого роду дії суперечили б принципам гарантованої Конституцією незалежності судочинства і в свою чергу суперечили б принципам конституційності.

21. Провадження по справі спадщини після смерті моєї матері тягнеться від лютого 1995 року, на сьогодні вона ще не вступило у законну силу. Чи можу я звернутись до громадського захисника прав, якщо на мою думку, в судовому провадженні спостерігаються зайві зволікання?

Питання вирішення зволікань у судових справах належить до повноважень громадського захисника прав. Якщо заявник має намір добиватись своїх прав з допомогою громадського захисника прав, необхідно у своєму поданні вказати номер справи, під яким вона ведеться у суді, назву суду, який розглядає дану справу, а також, коли зазначеним судом була вчинена процесуальна дія по даній справі. Водночас необхідно подати копії документів, які засвідчуватимуть наведені факти. З цього приводу слід звернути увагу, що громадський захисник прав не має права втручатися до повноважень судів, судового провадження, представляти інтереси учасників провадження перед судами, чи подавати від імені учасників провадження пропозиції або оскарження. Такого роду дії вважатимуться порушення Конституції Словацької Республіки, гарантованої незалежності судочинства та будуть суперечити принципам конституційності.

22. Звертаюсь до Вас від імені тисяч громадян СР, які втратили свої заощадження внаслідок інвестування до фінансово-лізінгових компаній. Чи може громадський захисник прав надати допомогу при поверненні наших грошей?

Зазначені фінансово-лізінгові компанії – це юридичні особи, записані до Торговельного реєстру. Повноваження громадського захисника прав не поширюються на зазначені компанії, тому подання такого характеру ним розглядатися не буде.

23. Недавно у мене було виявлено алергію на пчолиний яд. Я маю невеличкий город, де не можу перебувати. Я боюся. Сусід помістив біля нашої огорожі 12 вуликів. Коли я йому зауважила, щоб перенести вулики в інше місце, він сказав, що на своєму подвір'ї може робити все, що йому заманеться. Звертаюсь до Вас з проханням про допомогу.

Якщо хтось вважає, що його сусід понад встановлені рамки йому загрожує або загрожує реалізації його прав, він, відповідно до положень Цивільного кодексу, має право звернутись з позовом в місцевий суд, який уповноважений займатись розглядом цієї справи. Громадський захисник прав не має повноважень на втручання до стосунків між фізичними особами.

24. Чи може громадський захисник прав займатись переглядом процедури та прийнятого крайовим судом або крайовою прокуратурою рішення?

Діяльність громадського захисника прав, відповідно до положень законів, не поширюється, крім іншого, на прокуратуру та суди, за винятком органів управління та розпорядження у справах судів та причин, які передбачають дисциплінарне порушення з боку судді. Громадський захисник прав не уповноважений втручатись в діяльність прокуратури та судів, в судове провадження, будь-яким чином здійснювати перегляд рішень судів, перевіряти їх, а у його розпорядженні немає жодного інструменту, яким він мав би право анулювати рішення суду, вносити зміни до них або приймати з цього приводу свої рішення.

3 вислідків діяльності громадського захисника прав

Громадський захисник прав допоміг вирішити:

I. У ВІДНОШЕННІ ДО ДЕРЖАВНОЇ СПРАВИ

- **непотрібні зволікання:**

а) **у багатьох судових провадженнях чи судочинствах**, наприклад:

- 16-річне зволікання провадженнях справи на суді відносно встановлення(призначення) аліментів для малолітньої дитини,
- 15-річне зволікання провадженнях справи на суді, щодо безподілової спільної власності подружжя,
- 13-річне зволікання провадженнях, щодо спадкового провадженнях справи на суді,
- 7-річне **провадження щодо присудження на виховання** батькові після процесу розлучення 14-річної, **важкохворої дівчинки**;
- 6-річне зволікання провадженнях справи на суді, котрі стосуються упорядкування стосунків та спілкування з малолітніми дітьми,
- справа щодо **зволікань із виготовленням та надісланням рішення**, прийнятого два роки тому, незважаючи на висновок Конституційного Суду Словацької Республіки, у якому констатувалось про даремні зволікання у провадженні та в якому скаржникові було призначено грошову компенсацію у розмірі 150 000 слов.крон;
- кримінальна справа, порушена по відношенні до водія, яка п'ять років тому започинила дорожньо-транспортну пригоду, при якій загинула дочка позивачів.
- 3-річне зволікання провадженнях справи на суді, щодо встановлення батьківства відносно малолітнього,
- 2-річне зволікання, щодо кримінального провадженнях справи на суді водносно діла ув'язнення, коли суди рішили свою місцеву компетентність та належність,

б) **інших органів державної справи як судів**, наприклад:

- 16 – місячне провадження Міністерством щодо заяви, поданої громадянкою про відшкодування особи, потерпілої внаслідок насильницького злочину;
- 8 – місячне провадження щодо призначення часткової пенсії по інвалідності;
- зайві зволікання у провадженні про опікунські послуги, заподіяні старостою, який внаслідок необізнаності з відповідними нормативно-правовими актами понад рік не приймав по даній справі жодного рішення;
- дії крайового управління освіти, яке розгляд петиції від громадян розпочало через 10 місяців, після звернення громадського захисника прав, а також часті даремні зволікання при провадженні з питань кадастру, бюро працевлаштування, соціальних справ та сім'ї, пов'язані з призначенням грошової допомоги у вигляді компенсації при важкому захворюванні.

- **порушення прав у сфері охорони здоров'я та надання безкоштовного медичного обслуговування** на базі медичного страхування, а також у випадку медичних приладів при поміщенні засудженого злочинця – який не палить серед тих, що палять, до установи на виконання покараць позбавлення волі; у випадку

незаконного вимагання недооплати з боку медичної страхової компанії від інваліда, у якого були відсутні підстави на призначення пенсії по інвалідності, а також незаконне нарахування коштів за надання медичного обслуговування в медичній установі.

II. У ВІДНОШЕННІ ДО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО САМОУПРАВЛІННЯ

- в більшості випадків прискорює процедуру в питаннях будівництва;
- на подання громадського захисника прав були усунені неналежні дії з боку органів місцевої адміністрації в процесі реєстрації населення на постійне місце проживання;
- на подання громадського захисника прав анульовано загальноприйняте рішення адміністрації населеного пункту, прийняте всупереч чинним на території Словацької Республіки нормативно-правовим актам;
- в більшості випадків інформації, які врегульовує закон про вільний доступ до інформацій, надавались тільки після втручання громадського захисника прав;
- громадським захисником прав було без зайвих зволікань доказано порушення прав в процесі розгляду справи у провадженні органів самоврядного краю, пов'язаної з розглядом скарги громадянина;
- на подання громадського захисника прав було припинено провадження по проступку, яким займалась адміністрація населеного пункту протизаконно;
- громадським захисником прав були виявлені порушення обов'язків, передбачених законом, яких допустилась староста населеного пункту в питанні закриття дитячого садка, справу передано на розгляд районної прокуратури.

III. ПО ВІДНОШЕННІ ДО ЮРИДИЧНИХ ТА ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЯКІ ВІДПОВІДНО ДО ОКРЕМОГО ЗАКОНУ ПРИЙМАЮТЬ РІШЕННЯ ЩОДО ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ ФІЗИЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ, АБО ВТРУЧАЮТЬСЯ ДО ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ ФІЗИЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ ІНШИМ ЧИНОМ.

- непотрібні зволікання під час провадження справ Соціальним страховим товариством – центр під час прийняття рішень щодо претензій (вимог) відносно часток з пенсійного страхування
- забезпечення резервних коштів на утримання сім'ї Фондом резервних коштів на утримання сім'ї, котрий, як виявив та установив громадський захисник прав, необгрунтовано прийняв рішення відносно відхилення прохання виплачувати резервні кошти на утримання сім'ї та припинив провадження даного діла,
- вживання права на освіту у зв'язку з способом приймання на навчання на восьмирічну гімназію,
- порушення прав Соціальним страховим товариством щодо відповідного матеріального забезпечення під час старості, під час непрацездатності, а у випадку втрати годувальника у зв'язку з неправильною оцінкою дійсного стану діла та подальшого відхилення вимог відносно удовичої чи удовиної пенсії, а так само і у випадку необгрунтованого припинення виплачування інвалідної пенсії.

Де та яким чином можливо отримати інформацію про діяльність громадського захисника прав?

На **інтернетній сторінці** громадського захисника прав: www.vop.gov.sk

На цій веб-сторінці ви знайдете інформацію щодо повноважень громадського захисника прав, а також формуляри для подання заяви, заповнити та надіслати які можете безпосередньо електронною поштою на адресу громадського захисника прав, та які також публікуються на мовах національних меншин, що проживають на території Словаччини, по відношенні до яких були ратифіковані положення Договору № 588/2001 Європейської Хартії регіональних мов або мов національних меншин, зокрема **на болгарській, хорватській, угорській, німецькій, польській, циганській, русинській та українській.**

Крім матеріалів на зазначених мовах, інформація про діяльність громадського захисника прав доступна також і **на англійській, французткій, іспанській, російській та арабській мовах.**

Інформації про діяльність громадського захисника прав можливо отримати **в його штаб-квартирі**, що розташована по адресі:

Канцелярія громадського захисника прав

вул. Неведзова, 5
Поштовий ящик 1
820 04 Братислава 24
тел.: 02/4828 7401, 02/4363 4906
факс: 02/48 28 74 01
e-mail: office@vop.gov.sk

Відвідати Канцелярію громадського захисника прав можете особисто, без попередньої реєстрації: м. Братислава – Ружінов, вул Неведзова, 5. Прийомні дні: щоденно – від 08.00 год. до 16.00 год. Заяви можливо подавати також в регіонах Словаччини. Про подробиці дізнаєтесь по телефонах Канцелярії громадського захисника прав.